

**S
K
A
S**

Jäsentiedote 1/95

Suomen keskiajan arkeologian seura - Sällskapet för medeltidsarkeologi i Finland ry

Yhdistyksen tarkoituksena on edistää keskiajan ja uuden ajan arkeologian tutkimusta ja korkeakouluopetusta. Yhdistys järjestää seminaareja ja esitelmätilaisuuksia sekä harjoittaa julkaisutoimintaa. Jäsenhakemuksen voi lähettää yhdistyksen osoitteeseen. Jäsenmaksu vuodelta 1995 on 60 mk; opiskelijoille 30 mk.

***Suomen keskiajan arkeologian seura
PL 286
20101 TURKU***

*Puheenjohtaja Knut Drake, puh: 921-2534 535
Rahastonhoitaja Leila Airikka-Drake, puh: 921-352 555
Sihteeri Minna Sartes, puh: 921-2500 552
Tiedotussihteeri Henrik Asplund, puh: 921-2620 259*

Uusi vuosi - uudet haasteet

Vuosi 1994 oli seuran kannalta kaiken puolin menestykäs. Viipurinretkestä selvittiin kommelluksista, mistä kiitokset menevät linja-autonkuljettajalle, Soile Rinnolle ja Etelä-Karjalan museon amanuensseille, Aleksandr Saksalle sekä omalle porukalle. Hämeenlinna-seminaari marraskuussa oli todellinen jymy-menestys. 160 osanottajaa! Mukana oli bussilasteittain tutkijoita ja ylioppilaita Helsingistä, Turusta ja Jyväskylästä, mutta olihan mukana myös melkoinen määrä oululaisia, tamperelaisia ja muunlaisiakin suomalaisia. Seminaarin vetonaulana oli tietenkin Markus Hiekkänen, jonka väitöskirja on herättänyt niin laajaa huomiota, mutta muitakin puhujia kuunneltiin hartaasti. Käytännön järjestelyjen kannalta Hämeenlinna-seminaari oli kova haaste pienelle seuralle, mutta kaikki meni loppujen lopuksi hyvin. Tästä parhaimmat kiitokset Henrik Asplundille, Satu Mikkonen-Hirvoselle, Päivi Lupille, Anna-Maria Vilkunalle ja Kari Uotilalle.

Kuluvan vuoden aikana on toiminnassa päähuomio suunnattu Viron keskiaikaan. Vuosikokouksessamme vierailevat valtionarkeologi Jaan Tamm ja Viron johtava keskiajan rakennustaiteen tutkija Kaur Alttoa. Heillä on molemmilla mielenkiintoisia asioita kerrottavana keskiajan arkeologian tilanteesta naapurimaassamme. Molempia herroja tapaamme uudestaan seuran järjestämän retken yhteydessä kesäkuussa. Kaur Alttoa on lupautunut oppaaksi kolmipäiväiselle retkelle, jonka aikana on tarkoitus tutustua linnoihin, kirkkoihin sekä muihinkin keskiajan kohteisiin Viron maaseudulla. Kaikkien tuntema Tallinna jätetään siis tällä kertaa väliin.

Seuran vuoden 1995 toimintasuunnitelmaan kuuluu tämän lisäksi käynti Turun uudessa keskiajan museossa ja tieteellinen seminaari Hämeen linnassa. Kaikkein tärkein toimintaelin on kuitenkin jäsenkirje. Sen toimittaja Henrik Asplund on luvannut lähettää kolme kirjettä jäsenille tänä vuonna - siis kaksi tämän lisäksi. Jäseniltä odotetaan palautetta. Seuran jäsenkirje on paras kanava keskiajan ja uuden ajan arkeologiaan liittyvien tietojen levittämiseksi asiaa harrastavien keskuuteen.

Kutsu vuosikokoukseen

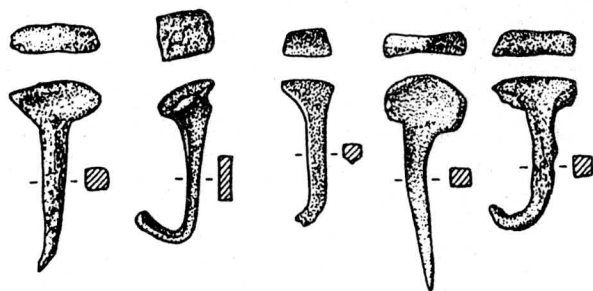
Suomen keskiajan arkeologian seuran vuosikokous pidetään Helsingin yliopiston arkeologian laitoksella (osoitteessa Meritullinkatu 1 A 4) 14.3.1995 kello 19.00. Kokouksen yhteydessä Kaur Alttoa pitää esitelmän aiheesta *The ground plan of the Nousiainen church*.

Jaan Tamm luennoi

Eestin valtionarkeologi Jaan Tamm pitää esitelmän aiheesta *Research concerning archaeological finds of the Middle Ages* 14.3.1995 kello 14.00 Helsingin yliopiston arkeologian laitoksella. Luentotilaisuuden järjestää Suomen keskiajan arkeologian seura yhdessä Helsingin yliopiston arkeologian laitoksen kanssa.

Kaur Alttoa luennoi

Itämeren alueen johtaviin keskiajan rakennustaiteen tutkijoihin kuuluva Kaur Alttoa pitää esitelmän aiheesta *The ground plan of the Nousiainen church* 14.3.1995 kello 19.00 Helsingin yliopiston arkeologian laitoksella. Luento-tilaisuuden järjestää Suomen keskiajan arkeologian seura yhdessä Helsingin yliopiston arkeologian laitoksen kanssa. Esitelmän jälkeen pidetään Suomen keskiajan arkeologian seuran vuosikokous.

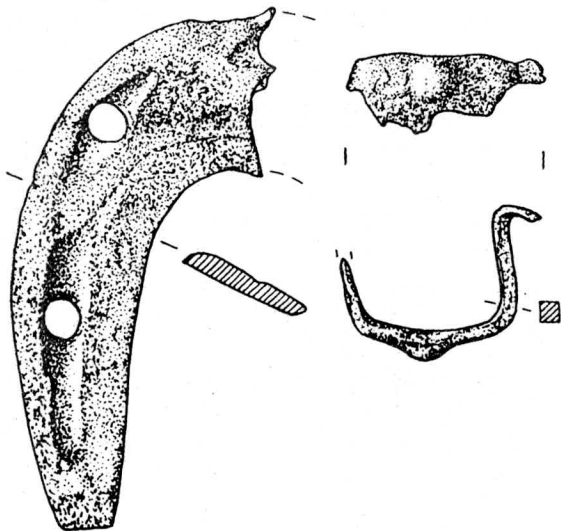

Uudet toimihenkilöt

Johtokunnan kokouksessa 16.2.1995 on uudeksi rahastonhoitajaksi valittu Leila Airikka-Drake ja uudeksi sihteeriksi Minna Sartes. Henrik Asplund toimii jatkossa tiedotussihteerinä, jonka päätehtävänä on jäsentiedotteen toimittaminen.

Vuoden 1995 jäsenmaksu

Tämän jäsentiedotteen ohessa on vuoden 1995 jäsenmaksun pankkisiirtolomake. Maksu on ehdottomasti suoritettava viitenumeroa käyttäen. Viimeinen maksupäivä on 30.4.1995. Jäsen, joka kahtena vuotena peräkkäin on laiminlyönyt jäsenmaksunsa maksamisen, katsotaan seuran sääntöjen mukaan eronneeksi. Muutaman jäsenen kohdalla jäsenyys päättyy, ellei jäsenmaksua suoriteta 30.4. mennessä. Opiskelijajäsenen alennettuun maksuun ovat oikeutetut ne yliopistossa kirjoilla olevat jäsenet, jotka eivät ole suorittaneet loppututkintoa.

Matka Viipuriin ja Käkisalmeen 15.-17.9.1994

Kun Keskiajan arkeologian seura matkustaa, on kohteen oltava sen arvon mukainen. Ohjelmaan täytyy sisältyä linna tai mieluiten kaksi, kuten oli seuran ensimmäisellä matkalla, joka suuntautui Viipuriin ja Käkisalmeen. Tutustuminen Viipuriin ja virittäytyminen sen menneisyyteen kannattaa aloittaa Lappeenrannasta Etelä-Karjalan maakuntamuseosta, jonne on valmistunut taidokkaasti toteutettu Viipurin kaupungin pienoismalli. Juuri näin me teimme. Lappeenrannasta seurueeseemme liittyi museon henkilökuntaa, jotka kokeneina Viipurin kävijöinä ja sen historian tuntijoina olivat matkan aikana suureksi avuksi.

Viipurin pienoismalli esittelee kaupunkia 1930-luvun loppu-puolella. Paikan päällä Viipurissa etsimme keskiaikaista kaupunkia, joka hahmottuikin hyvin mieliimme - kiitos poikkeuksellisen asiantuntevien oppaidemme. Ensimmäisenä matkapäivänä tutustuimme Aleksandr Saksan johdolla keskiaikaisen kaupungin alueeseen ja tietysti bongasimme kaikki jäljellä olevat keskiaikaiset kaupunkirakennukset. Päivä päättyi ruokailuun Pyöreässä tornissa, joka aikanaan suojeli kaupunginmuurin Karjaporttia.

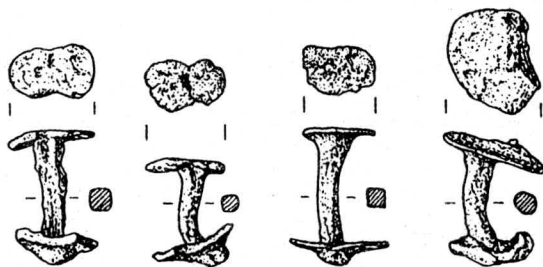
Viipurin kaupunginmuurin rakennustyöt aloitettiin 1400-luvun toisella puoliskolla. Muuri purettiin kasvavan kaupungin tieltä 1850-luvulla eikä siitä ole enää jäljellä 1400-luvun torneista kuin Raatitorni ja 1500-luvun puolivälissä muurattu Pyöreä torni. Knut Draken johdolla seurasimme muurin kulkua, joka on mahdollista rekonstruoida mm. vanhojen tonttikarttojen avulla.

Myöhäiskeskiajalla kaupunginmuuri täydensi Viipurin linnan puolustuskykyä, mikä piirre oli yhteinen Ruotsin valtakunnan tärkeimmille kaupungeille. Tukholman ja Kalmarin ohella Viipurin linna oli valtakunnan keskuslinna ja etuvartio itää vastaan. Linnasaarella Knut Drake kertoi meille omia ja muiden tutkijoiden näkemyksiä linnan rakennusvaiheista.

Kari Uotilan johdolla etsittiin Raatihuoneen paikka ja Markus Hiekkasen opastuksella tutustuttiin keskiaikaisiin kirkkoihin. Myöhäiskeskiajalla Viipurissa toimi viisi kirkollista yhteisöä, joilla oli omat kirkkorakennuksensa. Kaupungissa oli muun muassa fransiskaaneilla ja dominikaaneilla omat konventtinsa. Tämä kertoo osaltaan kaupungin silloisesta merkityksestä. Nykyään kirkkorakennuksista ovat enää jäljellä Kaupunginkirkon ja Dominikaanikonventin kirkon rauniot.

Retki Kannaksen poikki Laatokan rannalle Käkisalmeen syvensi kuvaa Viipurin ja sen ympäristön historiasta. Käkisalmen linnan historiaa on viime vuosina tutkinut suomalais-venäläinen tutkijaryhmä, johon on arkeologien lisäksi kuulunut myös muun muassa kasvitieteilijöitä. Ryhmän jäsen Aleksandr Saksa esitteli meille poikkitieteellisten tutkimusten antamia uusia tuloksia. Nykyään vanhimmat linnan rakennelmat voidaan ajoittaa 1100-luvulle.

Kuulun Viipurin historian hengettären on onnistunut aikojen kuluessa lumota monia Viipurissa asuneita ja siellä käyneitä. Nyt oli vuorossa kolmisenkymmentä Suomen keskiajan arkeologian seuran jäsentä. Hengettären hyvinä apulaisina toimivat Knut Drake, Markus Hiekkanen, Aleksandr Saksa ja Kari Uotila, joille kuuluu kiitokset matkan onnistumisesta.

På utflykt till svenska rikets medeltida östgräns

Viborg grundlades vid ett svenskt krigståg till Karelen 1293. På platsen fanns en karelsk handelsplats, men under medeltiden utvecklades borgen och staden till en av det svenska rikets nyckelpunkter. Staden hade många paralleller med Kalmar; de hade en stor borg och en stadsmur men ingen domkyrka. Båda var gränsfästningar, och liksom Kalmar av vissa forskare har tolkats som ett "markgrevskap" under 1200-talet hade ståthållaren i Viborg en mycket självständig ställning.

Sedan 1939 hör Viborg till Ryssland, och dess sevärdheter har varit svåra att besöka. Numera har situationen som bekant förändrats, men Ryssland är fortfarande ett besvärligt land att turista i.

I september 1994 anordnade Sällskapet för medeltidsarkeologi i Finland en tredagarsresa till Viborg. Initiativtagare och organisatör var Knut Drake. Sällskapet består av intresserade amatörer likaväl som etablerade forskare och antikvarier, och ambitionsnivån förefaller vara hög. 35 personer deltog. Inbjudan hade utgått också i Borgbladet, men tyvärr var undertecknad den enda deltagaren från Sverige.

Staden Viborg är illa underhållen men i princip orörd sedan 1930-talet. Vissa medeltidsarkeologiska undersökningar har företagits under senare år, men det är bara från slottsholmen som konkreta resultat har presenterats.

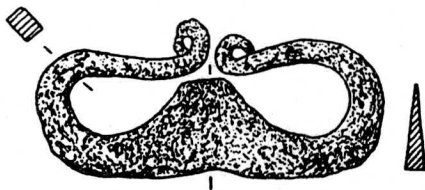
Knut Drake visade slottet. Det var en av de starkaste svenska borgarna, och trots olyckor och nödortfoga återuppbyggnader är stommen intakt. Finland har en lång och obruten tradition av kvalificerade borgundersökningar, men olyckligtvis hade man inte hunnit företa någon utforskning av Viborg före 1939. Byggnadshistorien är därför bara fragmentariskt känd, även om undersökningar av Wjatscheslaw Tjulenew på sistone har givit helt ny kunskap om vilket för mig var en överraskning. Byggnadslängorna innanför ringmuren är inte öppna för besök, och man påstår sig faktiskt ha tappat bort nyclarna till källarvåningarna. För framtiden skulle man önska att slottet blev ett gemensamt rysk-finskt forskningsprojekt.

Sträckningen av stadsmuren från slutet av 1400-talet visades av Knut Drake. Själva muren är försvunnen, men ett torn finns kvar. En stor kanonrundel från vasatiden, Runda tornet, går att besöka och har en utmärkt restaurant i övervåningen. Markus Hiekkanen visade de sorgliga resterna av stadskyrkan och Dominikanerklostrets kyrka. Båda var treskeppiga kyrkor av den typ som byggdes i imponerande antal i Finland omkring 1500. En märkvärdighet är stadskyrkans stora murade klockstapel, förmodligen från senmedeltiden. Slutligen finns också ett par välbevarade små medeltida stenhus i Viborg. De byggdes förmodligen av välbeställda borgare.

I resan ingick också ett besök i Kexholm vid Ladoga. Detta var en karelsk befäst handelsplats som två gånger, 1295 och i slutet av 1340-talet, innehades av svenskarna. Nu upptas borgholmen av en sentida fästning. Alexandr Saksa berättade om de senaste årens grävningar med bl.a. fyndet av ett torn med hästskoformad plan.

Det är att beklaga att inte fler av borgsällskapets medlemmar deltog. Det lär dröja innan en så välorganiserad resa med så kvalificerad ledning arrangeras hit igen.

Christian Lovénin kirjoitus on aikaisemmin julkaistu Borgbrevet -lehdessä jota julkaisee Sällskapet för svenska borgstudier.

Parempaa yhteistyötä!

Uusimmassa Finskt Museum -kirjassa 1992 (Helsingfors/Vammala 1994) on julkaistu Sirkku Pihlmanin artikkeli "Begravningar i Åbo under 1500- och 1600-talet - Tolkningsproblem kring Helgeandskyrkans gravar", jossa mm. käsitellään ns. Julinin tontilla vuosina 1983-85 suoritettujen kaupunkiarkeologisten kaivausten yhteydessä tutkittuja hautauksia. Nämä hautaukset liittyvät mainitulla tontilla sijainneeseen Pyhän Hengen kirkkoon, jonka rakennustyöt aloitettiin vuonna 1588 Juhana III:n määräyksestä, mutta joka purettiin osittain jo 1650-luvulla Pietari Brahen asemakaavamuutosten yhteydessä Vanhan Brahenkadun tieltä.

Julinin tontin hautausten osalta Pihlmanin artikkeli pohjautuu pääasiallisesti kesän 1985 kaivauksiin ja niiden tuottamaan lähdemateriaaliin. Kyseisen kaivauskesäkauden aikana tontilla tutkittiin rakennusarkeologisesti mm. n. 2/3 Pyhän Hengen kirkosta, lukuunottamatta kirkon kuoriosaa, joka sijaitsi viereisen, ns. Ingmannin tontin puolella. Kesän kenttätöiden yhteydessä tutkittiin lisäksi osa kirkon sisäpuolelle suoritetuista hautauksista, joita oli tavattu jo aiempien tontilla suoritettujen 1960- ja 1980-luvun kaivausten yhteydessä. Kesän 1985 kaivausten kaivausjohtajina toimivat allekirjoittanut sekä Kari Uotila; Museoviraston rakennushistoriallisen osaston tutkijan Lasse Laaksosen toimiessa kaivausten ylimpänä valvojana.

Tutustuessani Pihlmanin artikkeliin oli hämmästykseni melkoinen kun sain lukea suoritettujen kaivausten ronskeista kenttätö- ja vähintäänkin huolimattomista dokumentointimenetelmistä. Yllättävää oli myös löytää tekstistä viittauksia allekirjoittaneen laatimien hauta-alueiden kaivauskertomusten tietoihin ja tulkintoihin, joita ei joko ollenkaan tai artikkelissa mainitussa muodossa kaivauskertomuksista löydy. Pyhän Hengen kirkon käsittelevässä osiossa kulkee punaisena lankana ja johtoajatuksena kirjoittajan käsitys suoritettujen kaivausten moninaisesta metodologisesta ja dokumentaarisesta puutteellisuudesta, mikä on vaikeuttanut kirjoittajaa vastaamasta tutkimusmateriaalille esittämiinsä kysymyksiin.

Tarkoitukseni ei tässä yhteydessä ole tämän enempää kommentoida Pihlmanin artikkelissaan esittämiä käsityksiä kesän 1985 kenttätöistä. Katson sen sijaan tässä yhteydessä tärkeämmäksi ottaa esille ja käsitellä

kahta seikkaa, joista pidän Pihlmanin artikkelia sekä ikävänä, että huolestuttavanakin esimerkkinä. Tarkoitan niitä seurauksia, joita saattaa syntyä keskeneräisten (ei valmiiksi työstettyjen) lähdemateriaaliryhmien varomattomasta käytöstä tutkimusmateriaalina sekä kontaktien ja vuoropuhelun puuttumisesta kenttäräkeologien ja tutkija-ärkeologien välillä.

Taustaksi on mainittava, että ns. Julinin tontti on yksi esimerkki niistä maamme historiallisen ajan ärkeologisista kaivauskohteista, joiden jälkitöitä ei erinäisistä syistä johtuen ole vielä tähän päivään mennessä saatu kokonaisuudessaan loppuun suoritettua. Vuoden 1985 hautoja sisältäneiden kaivausalueiden osalta tämä tarkoittaa sitä, että alkuperäisiä kenttätökarttoja ei ole koskaan piirretty puhtaaksi ja että kaivauslöydöt ovat edelleen luettelointa. Sen sijaan kaivauskertomukset ko. vuoden kaikilta kaivausalueilta on kirjoitettu.

Julinin tontin kaivausten tuottaman aineiston kaltaisista, loppuun asti työstämättömistä lähdemateriaalikokonaisuuksista (eli kaivauksista, joiden jälkitöitä ovat joko jääneet kesken tai joita ei erinäisistä syistä ole koskaan tehtykään) on olemassa suhteellisen tuoreitakin esimerkkejä. Harva historiallisen ajan ärkeologian alalla tutkimustyötä tekevä tutkija lienee välttynyt tällaisiin lähteisiin jossain vaiheessa törmäämästä. Jälkitöiden osalta keskeneräisiksi jääneiden kaivausten "jälkeen jääneet paperit" ovat monasti aikaa vievää läpikählattavaa ja kokonaiskuvan saaminen tällaisten lähdeaineistokokonaisuuksien alkuperäisestä laajuudesta ja koostumuksesta voi olla vaikeaa, etenkin jos yhteyttä kenttätöhenkilöihin ei enää ole mahdollista saada. Pahimmissa tapauksissa jälkeen jääneet paperit ja löydöstö eivät edes enää muodosta yhtä kokonaisuutta, vaan ne on voitu hajoittaa ja sijoittaa eri virastoihin, varastoihin ja muihin paikkoihin, joista ajan kuluessa ei lopulta kenelläkään tunnu olevan varmaa tietoa.

Valmiiksi työstämättömien lähdemateriaaliryhmien käyttökelpoisuusaste tutkimusmateriaalina vaihtelee siinä missä muidenkin ärkeologisten lähdemateriaaliryhmien ja riippuu luonnollisesti myös siitä, mitä tutkija kyseessä olevan aineiston avulla pyrkii selvittämään. Tutkimusta suorittava ärkeologi voi toisaalta myös omalla viitseliäisyydellään ja syventymisellä vaikuttaa melkoisesti siihen, mitä kulloisestakin materiaalista on loppujen lopuksi mahdollista saada irti.

On itsestään selvää, että tutkijalle jälkitöiden osalta keskeneräisiksi jääneiden kaivausten tarjoaman lähdemateriaalin käyttöön liittyy huomattavasti enemmän virhetulkintojen ja väärinymmärrysten mahdollisuuksia kuin loppuun suoritettujen kaivausten lähdemateriaaliryhmiin. Tutkijalta edellisten käyttö tutkimusmateriaalina vaatii suurta varovaisuutta, ennen kaikkea niissä tapauksissa, joissa tutkijalla ei ole ollut kontaktia aktuaaliin kenttätyötilanteeseen tai kaivausten kenttähenkilökuntaan tai kun esimerkiksi tutkimuskohde tai -ala on hänelle vieras.

Totuudenmukaisimpia tietoja kaivausolosuhteista saa yleensä henkilöiltä, jotka ovat itse henkilökohtaisesti osallistuneet kyseessä oleviin kaivauksiin. Toisen ja kolmannen käden tiedoilla on sen sijaan valitettava taipumus muuttua parhaimmillaankin vain osatotuuksiksi ja yleisluonteeltaan monesti negatiivissävytteisiksi. Tämän vuoksi olisi tutkijan silloin, kun lähdeaineisto syystä tai toisesta osoittautuu ongelmalliseksi tai vaikeaselkoiseksi, käännäyttävä suoraan niiden henkilöiden puoleen, jotka ovat kyseessä olevien kaivausten kenttätöistä vastanneet tai niillä muutoin toimineet - ensimmäiseksi tulee selvittää, keitä nämä henkilöt ovat todellisuudessa olleet. Näin tulisi tehdä jo tutkimuksen alkuvaiheessa kaivausten lähdemateriaalin laajuutta kartoitettaessa ja siihen tutustuttaessa, etenkin silloin kun asiasta ehkä enemmän tietäviin on mahdollista ottaa yhteyttä. On hyvinkin mahdollista että yhteydenoton seurauksena ainakin osa lähdeaineistoon liittyvistä ongelmista lakkaa olemasta tutkimuksen tekijälle samanlainen ongelma kuin aiemmin.

Arkeologista lähdemateriaalia käyttävän tutkijan on tärkeää oikeuksiensa lisäksi tietää ja myös ymmärtää velvollisuutensa käyttämäänsä lähdemateriaalia kohtaan. Ei ole tarkoituksenmukaista, että kentällä tai jälkitöiden yhteydessä dokumentoidut arkeologiset tiedot osaksi tai kokonaan joko häviävät tai muuttuvat toisiksi jossain kaivastyömaan ja tutkijan kirjoituspöydän välillä. Ainakin lähteiden sisältämän informaation tahatonta hävittämistä voi jokainen tutkija pyrkiä eliminoimaan omakohtaisesti perehtymällä perusteellisesti kulloisenkin kaivauksen taustoihin ja erityisproblematiikkaan, käyttämällä hyväkseen myös ne mahdollisuudet, jotka henkilökohtaiset kontaktit voivat parhaimmillaan tarjota. Dokumenttien tuottajan on puolestaan pyrittävä välittämään totuus kulloisenkin kaivauksen arkeologisesta todellisuudesta kielellä, jota mahdollisimman moni käyttäjä pystyy ymmärtämään ja myös hyödyntämään.

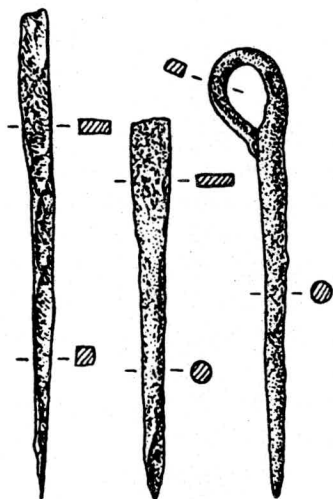
Vastuu siitä miten arkeologisia dokumentteja käytetään hyväksi tutkimustyössä, eli miten niitä esimerkiksi lainataan, miten niihin viitataan tai miten niitä tulkitaan kuuluu kulloiselle tutkijalla itselleen. Jotta tutkimustyön seurauksena syntyneessä tutkimuskirjallisuudessa vältyttäisiin levittämästä "tosiasioita", joiden totuus pohja voi itse asiassa olla varsin kyseenalainen ja jopa totuudenvastainen, olisi tutkijan tunnettava vastuunsa ja perehdyttävä tutkimusmateriaalinsa niin, että siihen liittyvät tiedonannot olisivat myös perusteltavissa ja pohjautuisivat yksiselitteisille tosiasioille.

Paikkansapitämättömien tietojen ja tiedonantojen julkaisemisessa on sekoin ikävä puoli (mikä kyllä liittyy painettuun tekstiin yleensäkin) että niillä on usein taipumuksena ajan myötä muuttua yleisiksi totuuksiksi, ilman että kukaan tulee välttämättä kysyneeksi niiden realiteettien perään, joihin tiedonannot alun alkaen pohjautuvat. Painettu sana ymmärretään helposti totuudeksi, minkä vuoksi puhtaina työvahinkoinakin syntyneillä vääristyneillä tiedonannoilla voi olla sangen kauaskantoinen negatiivinen vaikutus.

Palatakseni lopuksi vielä lyhyesti Julinin tontin vuoden 1985 kaivauksiin, olisin henkilökohtaisesti kaivannut sitä käsittelevässä artikkelissa ennen kaikkea tutkimuksessa lähdemateriaalina käytetyn hauta-aineiston edustavuuteen liittyvää, reaalisena kenttätötilanteeseen ja -todellisuuteen perustuvaa lähdekriittistä esittelyä sekä lähestymis- ja käsittelytapaa. Käytännössähän suuri osa Pyhän Hengen kirkon sisällä tutkituista hautauksista oli rikkoutuneita tai rikottuja jo ennen varsinaisten arkeologisten kaivausten aloittamista, johtuen paikalla aiemmin suoritetuista lukuisista viemäröinti-, rakennus- tms. töistä. Tällainen lähdemateriaalin esittelytapa olisi myös varsin konkreettisella tavalla valottanut yhtä kaupunkiarkeologiseen lähdemateriaaliin liittyvää ongelmaa, eli rakenteiden ja kulttuurikerrosten ainoastaan osittaista säilyneisyyttä sekä esineistön rikkoutuneisuutta, mikä puolestaan asettaa tapauskohtaisesti omat rajansa ko. arkeologisten lähderyhmien käytettävyydelle tutkimusmateriaalina.

Jotta historiallisen ajan arkeologisen kaivaustoiminnan tuottama lähde-materiaali tulisi mahdollisimman monipuolisella ja myös parhaimmalla mahdollisella tavalla hyödynnetyksi tutkimuksessa, on ensisijaisen tärkeää, että vuorovaikutus kenttäarkeologien ja tutkija-arkeologien välillä olisi toimiva. Mikäli tällaista yhteistyötä ei kyetä tai haluta toteuttaa, voi ajan

myötä olla seurauksena ammattikunnan todellinen kahtiajakautuminen kenttätöitä suorittaviin arkeologeihin ja tutkija-arkeologeihin, joista jälkimmäiset eivät pahimmassa tapauksessa tunne kenttätömaailman realiteetteja ja ongelmia, jotka kuitenkin, kaikesta huolimatta, vaikuttavat ja heijastuvat välillisesti tai suoraan myös tutkija-arkeologin käyttämään arkeologiseen lähdemateriaaliin. Henkilökohtaisesti näen yhteistyön ainoana keinona sille, että historiallisen ajan arkeologinen tutkimus maassamme kehittyy jatkossakin terveeseen suuntaan.

Matka Viron keskiaikaan 15.-17.6.1995

Suomen keskiajan arkeologian seura järjestää 15.-17.6.1995 matkan, jonka tarkoituksena on tutustuttaa osallistujat keskiajan arkeologian kohteisiin Viron maaseudulla. Matkan järjestelyt ovat edenneet siihen vaiheeseen, että ajankohta ja hinta ovat selvillä, mutta tarkempi matkaohjelma valmistuu vasta myöhemmin. Matkan hinta Helsingistä on 1000 mk ja Turusta 1100 mk. Hintaan sisältyy laiva- ja bussimatkat, majoitus, ateriat, opastukset sekä viisumi. Kaikkien matkasta kiinnostuneiden tulisi ilmoittautua 31.3. mennessä lähettämällä alla olevan lomakkeen täytettynä seuran osoitteeseen (PL 286, 20101 Turku)

*Suomen keskiajan arkeologian seura -
Sällskapet för medeltidsarkeologi i Finland ry*

Ilmoittautuminen Viron matkalle 15.-17.6.1995

Nimi : _____

Osoite : _____

Posti : _____

Puhelin : _____

Lähtö : ____ Helsingistä (1000 mk)

____ Turusta (1100 mk)

Castella maris Baltici 1

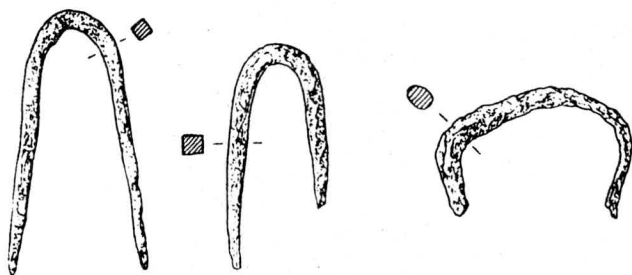
Suomen keskiajan arkeologian seuran vuonna 1991 järjestämän linnasymposiumin julkaisua *Castella maris Baltici 1* myy Tiedekirja (Kirkkokatu 14, Helsinki) hintaan 190 mk. Seuran toimihenkilöiltä julkaisu on ostettavissa jäsenhintaan 160 mk. Julkaisu on englannin- ja saksankielinen. Se sisältää 320 sivua ja 260 kuvaa.

Castella maris Baltici 3

Itämeren maiden linnatutkijoiden kolmas symposiumi järjestetään Malborkissa (Marienburg) Puolassa 2.-8. syyskuuta 1995. Kokouksen yhteydessä ilmestyy *Castella maris Baltici 2*-julkaisu, joka sisältää Nyköpingin kokouksessa 1993 pidetyt esitelmät. Syksyllä seuran jäsenillä on mahdollisuus ostaa tätä teosta edulliseen hintaan.

Tämän vuoden linnasymposiumin teemana on Kaupunki - Linna - Kirkko. Järjestäjät toivovat, että esitelmänpitäjät tuovat esille uusia tutkimustuloksia ja mielipiteitä jotka valottasivat näiden keskiajan kulttuurikeskusten keskinäisiä suhteita.

Symposiumin osanottajamäärä on rajoitettu 60:een ja tästä Suomen osuus on 6-7. Ohjelmaan mahtuu meiltä mukaan 3-4 esitelmää, mutta kaikki osanottajat voivat esittää ajatuksiaan posterien muodossa. Lähempiä tietoja symposiumista antaa Knut Drake (puh. (921)253 4535).

Tutkimuksia Turun linnasta

Suomen keskiajan arkeologian seuran marraskuussa vuonna 1992 järjestämän Turun linna -seminaarin esitelmät on julkaistu Turun maakuntamuseon raporttisarjan niteenä nro 16, nimellä *Tutkimuksia Turun linnasta - Åbo slott-studier 1*. Kirja on viime kesän aikana toimitettu kaikille seminaarin osanottajille. Seuralla on myös käytettävissään pieni määrä raportteja, joita myydään jäsenille edullisesti a 30 mk kpl.

Viron keskiajan arkeologian bibliografia

Helsingin yliopiston arkeologian laitos myy Andres Tvaurin laatimaa Viron keskiajan arkeologian ja numismatiikan bibliografiaa (Helsinki 1993). Julkaisua on saatavissa arkeologian laitokselta, Meritullinkatu 1 A 4, tai postitse PL 13, 00014 Helsingin yliopisto. Bibliografian hinta on 15 mk ja posti- sekä toimituskulut noin 10 mk / lähetys.

Kuusiston linnan tutkimuksia 1985-1993

Museoviraston rakennushistorian osasto on julkaissut Kuusiston linnan viimeisen tutkimus- ja korjausvaiheen tutkimustuloksia kirjassa *Kuusiston linna. Tutkimustuloksia 1985-1993* (Museoviraston rakennushistorian osaston raportteja 8). Kirja sisältää seuraavat tieteelliset artikkelit: Antti Suna, *Kuusiston linna*, Antti Suna, *Maanalaisten rakenteiden jäännökset linnan alueella*, Kari Uotila, *Kuusiston piispanlinnan keskiaikainen rakennushistoria*, Leena Venhe, *Irtaimet tiililöydöt*, Sakari Mentu, *Kuusiston linnanraunion restaurointiperiaatteista*, Erkki Paatonen, *Maaperä B-tornin alueella ja tornin epätasainen painuminen*, Jan-Erik Wahlberg, *Kuusiston linnansaaren kehitys keskiajalla*, Terttu Lempiäinen, *Kuusiston linnan kasvi-jäännöstudiot* ja Harry Alopaeus, *Kuusiston linnan vesivarustukset*. Julkaisua myy museoviraston rakennushistorian osasto, PL 187, 00171 Helsinki.

Henkilöuutisia

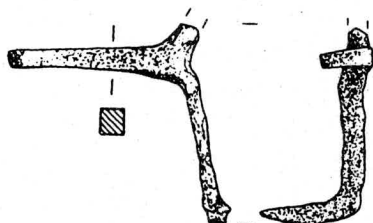
Suomen keskiajan arkeologian seuran johtokunnan jäsen Jussi-Pekka Taavitsainen on nimitetty arkeologian professoriksi Turun yliopistoon 1.1.1995 alkaen.

Suomen keskiajan arkeologian seuran jäsen FT Sirkku Pihlman on valittu Suomen arkeologisen seuran puheenjohtajaksi 1.1.1995 alkaen.

PhD Milton Nuñez on kutsuttu Oulun yliopiston humanistisen tiedekunnan vaihtuvaan professorin virkaan toimimaan arkeologian professorina 1.1.1995 alkaen.

Ruotsalainen linnatutkija Ingolf Ericsson on nimitetty keskiajan ja uuden ajan arkeologian professoriksi (*Lehrstuhl für Archäologie des Mittelalters und der Neuzeit*) Bambergin yliopistoon Saksaan 1.1.1995 alkaen.

Suomen keskiajan arkeologian seuran puheenjohtaja Knut Drake on kutsuttu Belgian Brüggeessa vuonna 1997 järjestettävän *Medieval Europe* kokouksen kunniatoimikuntaan (*International Honorary Committee*).

Tiedotteen kuvitus on peräisin julkaisusta *Fangstprodukter i Vikingetidens og Middelalderens økonomi, Organiseringen av massefangst av villrein i Dovre* (Universitetets Oldsakssamlings Skrifter, Ny rekke Nr 18, Oslo 1994).

